

**06-08 жовтня
2021 року
М.ХЕРСОН**

***Матеріали науково-практичної
Інтернет-конференції викладачів,
молодих вчених та студентів***

***ІННОВАЦІЙНІ НАПРЯМИ
РАЦІОНАЛЬНОГО
ВИКОРИСТАННЯ ПРИРОДНИХ
РЕСУРСІВ АКВАТОРІЙ ТА
ТЕРИТОРІЙ УКРАЇНИ***

ЗМІСТ

Секція «ВОДНІ БІОРЕСУРСИ ТА АКВАКУЛЬТУРА»

Бажан А.А. АНАЛІЗ РОЗМІРНО-СТАТЕВОГО ДИМОРФІЗМУ В СТАДІ ПІЛЕНГАСУ <i>LIZA NAEMATOSNEILUS</i> АЗОВСЬКОГО МОРЯ	7
Бер-Тамосєв Л.О. БІОЛОГІЧНІ ПОКАЗНИКИ НЕРЕСТОВОГО СТАДА ЛЯЩА ДНІСТРОВСЬКОГО ВОДОСХОВИЩА	10
Завадський І.В. АНАЛІЗ ПРОДУКТИВНИХ ЗДІБНОСТЕЙ САМИЦЬ ЛЯЩА	14
Завадський О.В. СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПРОМИСЛОВОГО ВИКОРИСТАННЯ СТАДА КАРАСЯ ДНІПРОВСЬКО-БУЗЬКОЇ ГИРЛОВОЇ ОБЛАСТІ	17
Зубрицька Ю.О. ОСОБЛИВОСТІ ЖИВЛЕННЯ СТАДА СУДАКА ДНІПРОВСЬКО-БУЗЬКОЇ ГИРЛОВОЇ ОБЛАСТІ	20
Капенко В.О. ПРОДУКЦІЙНО-ДЕСТРУКЦІЙНІ ПРОЦЕСИ У ВИРОЩУВАЛЬНИХ СТАВАХ ХВЕЗ	23
Кекух А.В. УДОБРЕННЯ СТАВІВ В ПРОЦЕСІ ВИРОЩУВАННЯ ЦЬОГОЛІТОК КОРОПОВИХ РИБ В УМОВАХ ХВЕЗ	26
Котін О.В. РІСТ ДВОЛІТОК КОРОПОВИХ РИБ В ПРОЦЕСІ ВИРОЩУВАННЯ РИБОПОСАДКОВОГО МАТЕРІАЛУ ДЛЯ ЗАРИБЛЕННЯ НИЖНЬОГО ДНІПРА	31
Оліщук О.В., Вольський В.М., Забутній В.А., Чуприна Д.О., Митронов С.В., Олексенко В.О., Федянін Ю.І., Коржов Є.І. ОГЛЯД ОСНОВНИХ ПРИЧИН ІНВАЗІЇ ГІДРОБІОНТІВ НА ТЕРИТОРІЮ ГИРЛОВОЇ ДІЛЯНКИ ДНІПРА	34
Петруня Б.В. ГІДРОБІОЛОГІЧНИЙ РЕЖИМ ДВОХ ГОСПОДАРСТВ В ПРОЦЕСІ КУЛЬТИВУВАННЯ ЦЬОГОЛІТОК ВЕСЛОНОСА	38
Турчин В.Ю. ГІДРОБІОЛОГІЧНИЙ РЕЖИМ В СТАВАХ ПРИСИВАШІЩА	41
Цуркан Л.В. ВПЛИВ УМОВ УТРИМАННЯ БЛАКИТНОГО ГУРАМІ (<i>TRICHOGASTER TRICHOPTERUS</i>) НА ХАРАКТЕР ЙОГО ПОВЕДІНКИ	45

Секція «ЕКОЛОГІЯ ТА ОХОРОНА НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА»

Алмашова В.С., Заболоцький В.М. АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ ПОВОДЖЕННЯ З ТВЕРДИМИ ПОБУТОВИМИ ВІДХОДАМИ НА ТЕРИТОРІЇ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	48
---	-----------

БІОЛОГІЧНІ ПОКАЗНИКИ НЕРЕСТОВОГО СТАДА ЛЯЦА ДНІСТРОВСЬКОГО ВОДОСХОВИЩА

Л.О. Бер-Тамосєв – здобувач вищої освіти, Херсонський ДАЕУ

Суттєве техногенне навантаження та активне, не завжди об'єктивно обґрунтоване і практично не виправдане втручання людини в природні процеси доволі часто викликало порушення динамічної рівноваги в природних екосистемах, що яскраво простежувалося в межах водойм України протягом останніх десятиліть [1-4]. Зміни фізико-хімічного та гідрологічного режиму акваторій, викликані гідробудівництвом і забруднюючою діяльністю сільськогосподарського виробництва та енергетичної промисловості негативно відобразилися на екологічному стані умов мешкання гідробіонтів, що поряд із фактично неконтрольованим їх видобутком значно скоротило чисельність основних промислових, в першу чергу прохідних та напівпровідних видів риб [5-8]. Зростання антропогенного тиску впливало на головні біологічні показники популяцій промислових гідробіонтів, відповідно адекватно змінюючи їх рибогосподарські характеристики [2, 4, 9], викликаючи зменшення резистентності до хворобливих агентів [10-14]. Одним із основних біологічних показників стада риб, що суттєво і швидко змінюються під тиском антропогенного навантаження є вікова структура. Саме цей параметр дністровської популяції ляца і розглянуто нами в даній статті.

Віковий склад популяції промислових видів, у тому числі і ляца, має не тільки суттєве теоретичне, а й, безперечно, велике практичне значення. Співвідношення вікових груп в популяції певною мірою відображає ступінь тиску промислу на конкретну популяцію і надає можливість отримання даних щодо оптимізації її використання. Особливу цікавість викликає даний аналіз з огляду на специфічність формування популяцій виду в кордонах ареалу його розповсюдження. В плані раціоналізації промислу нам вважалося важливим визначення тих вікових груп того чи іншого локального угруповання, що ми вивчали, на які припадав основний тиск промислу, з огляду на те, що при раціональному вилові основу промислу риб бентофагів повинні складати плідники другого і більше нересту.

Відбір і аналіз іхтіологічних проб здійснювали за загальними методиками [15]. В іхтіологічних пробах, відібраних на верхніх ділянках Дністровського водосховища, були присутні вісім вікових груп від трьох- до десятирічняків. При цьому відносний об'єм кожної вікової групи мав суттєві відмінності, що графічно відображено на рисунку 1.

Найбільшу питому вагу в локальній групі займали чотири - п'ятирічняки тобто самці другого нересту та вперше нерестуючі самиці. Загальна кількість особин цих вікових груп в пробах становила 58,59% кількості усієї вибірки. Певною мірою в аналізованій локальній групі були представлені і шестирічняки, відносний об'єм яких в пробі складав в середньому 18,53%. Трьохрічняки та

найстарші плідники займали значно менше місце, їх відносний об'єм складав 6,79 та 3,10% відповідно.

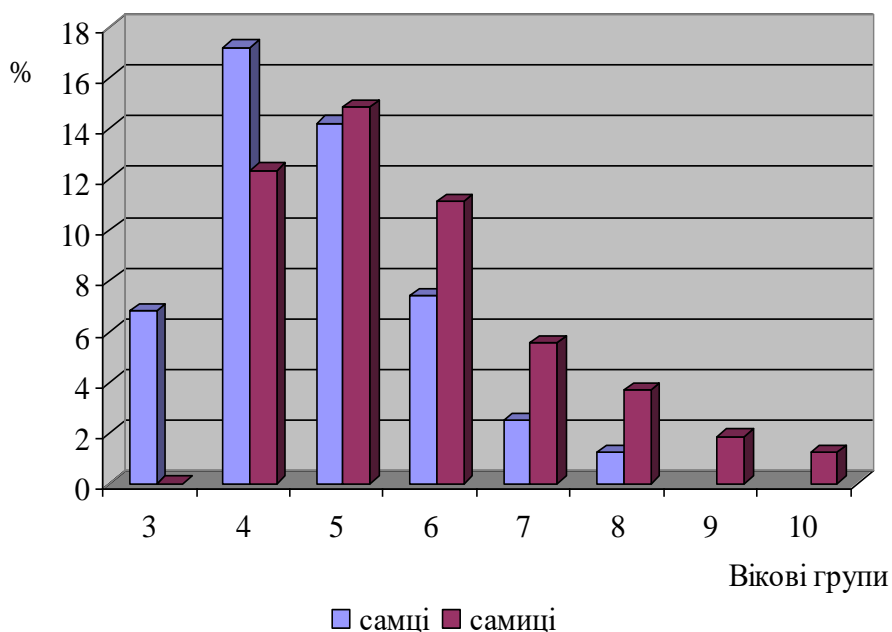

Рис.1 Вікова структура ляща верхніх ділянок Дністровського водосховища

В іхтіологічних пробах, відібраних на середніх ділянках Дністровського водосховища, були присутні сім вікових груп від трьох- до дев'ятирічників, як відображено на рисунку 2.

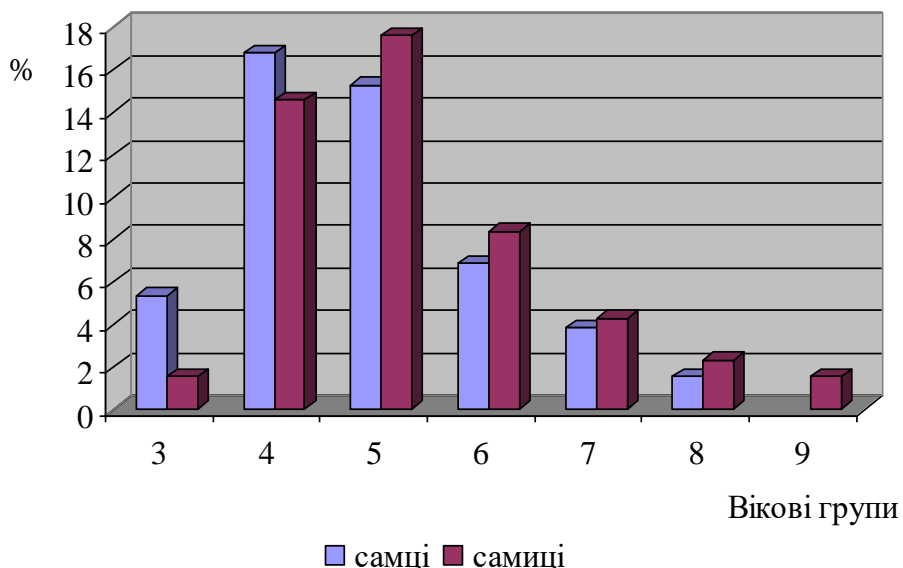

Рис.2. Вікова структура ляща середніх ділянок Дністровського водосховища

Найбільшу питому вагу в локальній групі ляща середніх ділянок Дністровського водосховища як і на середніх ділянках водосховища займали чотири - п'ятирічники тобто самці другого нересту та вперше нерестуючі самиці. Загальна кількість особин цих вікових груп в пробах становила 64,27% кількості усієї вибірки. Дещо менше в аналізуемій локальній групі ніж в іншій

були представлені шести- та семирічняки, відносний об'єм яких в пробі складав в середньому 15,28 та 8,10% відповідно. Трьохрічняки та найстарші плідники відігравали мінімальну роль в уловах, їх відносний об'єм складав 6,90 та 1,53% відповідно.

Ситуація, що склалася, на нашу думку, вказувала на достатньо напружений промисловий стан нерестової частини популяції ляща Дністровського водосховища, яка була об'єктом досліджень, що обумовлено посиленням тиском промислу. Така концепція базувалася на двох основних складових: по-перше - це незначна кількість у вибірці риб третього нересту (8,01- 8,04 %), які повинні складати основу промислу даного виду і по-друге – короткий віковий ряд нерестової популяції, хоча відомо, що у Дністровському водосховищі нерестові стада ляща складались з 5-7 річних груп. Таке суттєве зменшення вікового ряду наряду із значною кількістю в пробах особин другого і навіть першого нересту може вказувати на посилений тиск промислу на обидві проаналізовані групи.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Гончарова О.В., Astre P., Astre M. Перспективи розвитку аквакультури в Україні з огляду європейського досвіду. Науковий журнал «Бористен». 2016. № 04 (297). С. 24–26.
2. Пилипенко Ю.В., Оліфіренко В.В., Корнієнко В.О., Поліщук В.С., Довбиш О.Е., Лобанов І.А. Екологічні передумови раціонального ведення рибного господарства Дніпровсько-Бузької естуарної області. Херсон: Грінь Д.С., 2013. 190 с.
3. Олифиренко В.В., Корниенко В.А., Козычар М.В. Разработка и внедрение инновационных методов очистки водоемов и оценки их биологического состояния. Матер. II Міжнар. наук.-практ. конференції: «Екологічні проблеми навколишнього середовища та раціонального природокористування в контексті сталого розвитку». (24-25 жовтня 2019, Херсон). Херсон, 2019. С. 390 – 395.
4. Гейна К.М., Кутіщев П.С., Шерман І.М. Екологічна трансформація Дніпровсько-Бузької гирлової системи та перспективи рибогосподарської експлуатації: наук. монографія. Херсон: Грінь Д.С., 2015. 300 с.
5. Коржов Є.І., Кутіщев П.С., Гончарова О.В. Екологічні аспекти збільшення солоності вод Дніпровсько-Бузького лиману на сучасному етапі існування його водної екосистеми. Матеріали доповідей XIII Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих учених і студентів: «Екологічна безпека держави». (23 квітня 2020 р., м. Київ, Національний авіаційний університет). К.: НАУ, 2020. С. 80-81.
6. Коржов Є.І., Кутіщев П.С., Гончарова О. В., Дяченко В.В. Оцінка можливих негативних екологічних наслідків скорочення об'ємів надходження прісних вод до Дніпровсько-Бузького лиману. Збірник

- наукових праць: Водні екосистеми та збереження їх біорізноманіття. Житомир: ПНУ, 2020. С. 13-15.
7. Коржов Е.И. Влияние климатических изменений на территории Украины на термический и ледовый режимы устьевого участка Днепра. Сборник трудов VII международной научной конференции молодых ученых и талантливых студентов ФГБУН ИВПРАН: «Водные ресурсы, экология и гидрологическая безопасность».(11-13 декабря 2013 г., г.Москва). Москва: ИВП РАН, 2013. С. 51-54.
 8. Білик Г.В., Коржов Є.І. Огляд основних аспектів впливу кліматичних змін на сучасний стан іхтіофауни Дніпровсько-Бузької гирлової області. Збірник наукових праць: Наукові читання, присвячені Дню науки. Екологічні дослідження Дніпровсько-Бузького регіону. Вип. 12. Херсон, 2019. С. 3-10
 9. Shevchenko I. V., Korzhov Ye. I., Kutishchev P. S., Honcharova O. V., Shevchenko V. Yu. Effect of Abiotic Factors upon Morphological Variability of *Fleuria lacustris* Larvae (Diptera, Chironomidae). *Hydrobiological Journal. Begell House (United States)*. 56 (5), 2020. pp. 15-22.
 10. Оліфіренко В.В., Корнієнко В.О., Оліфіренко А.А. Особливості паразитофауни промислових риб в окремих ділянках Дніпровсько-бузького лиману. Водні біоресурси та аквакультура. Херсон, 2020. Вип. 1. С. 35-43.
 11. Olifirenko V.V., Kornienko V.O., Kozichar M.V. The influence of immunostimulators on the survival of breeders of herbivorous fish. *Таврійський науковий вісник*. Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2021. Вип. 119. С. 257-264.
 12. Olifirenko, V.V., Kornienko, V.V. Ecological-faunistic analysis of parasites of fish larvae and fry in the lower reaches of the Dnieper. *Achievements of Ukraine and the EU in ecology, biology, chemistry, geography and agricultural sciences: Collective monograph. Vol.2*. Riga, Latvia: "Baltija Publishing", 2021. P. 428-445. DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-086-5-33>.
 13. Оліфіренко В.В. Екологія гельмінтів риб Дніпровсько-Бузького лиману. *Таврійський науковий вісник: Науковий журнал*. Вип. 78. Херсон: Грінь Д.С., 2012. С.155-157.
 14. Оліфіренко В.В., Козичар М.В., Воліченко Ю.М. Якісна і кількісна характеристика гельмінтофауни промислових видів риб Дніпровсько-Бузької естуарної екосистеми. *Таврійський науковий вісник: Науковий журнал*. Вип. 82. Херсон: Грінь Д.С., 2012. С.181-185
 15. Пилипенко Ю.В., Шевченко П.Г., Цедик В.В., Корнієнко В.О. Методи іхтіологічних досліджень: Навчальний посібник. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2017. 432 с.